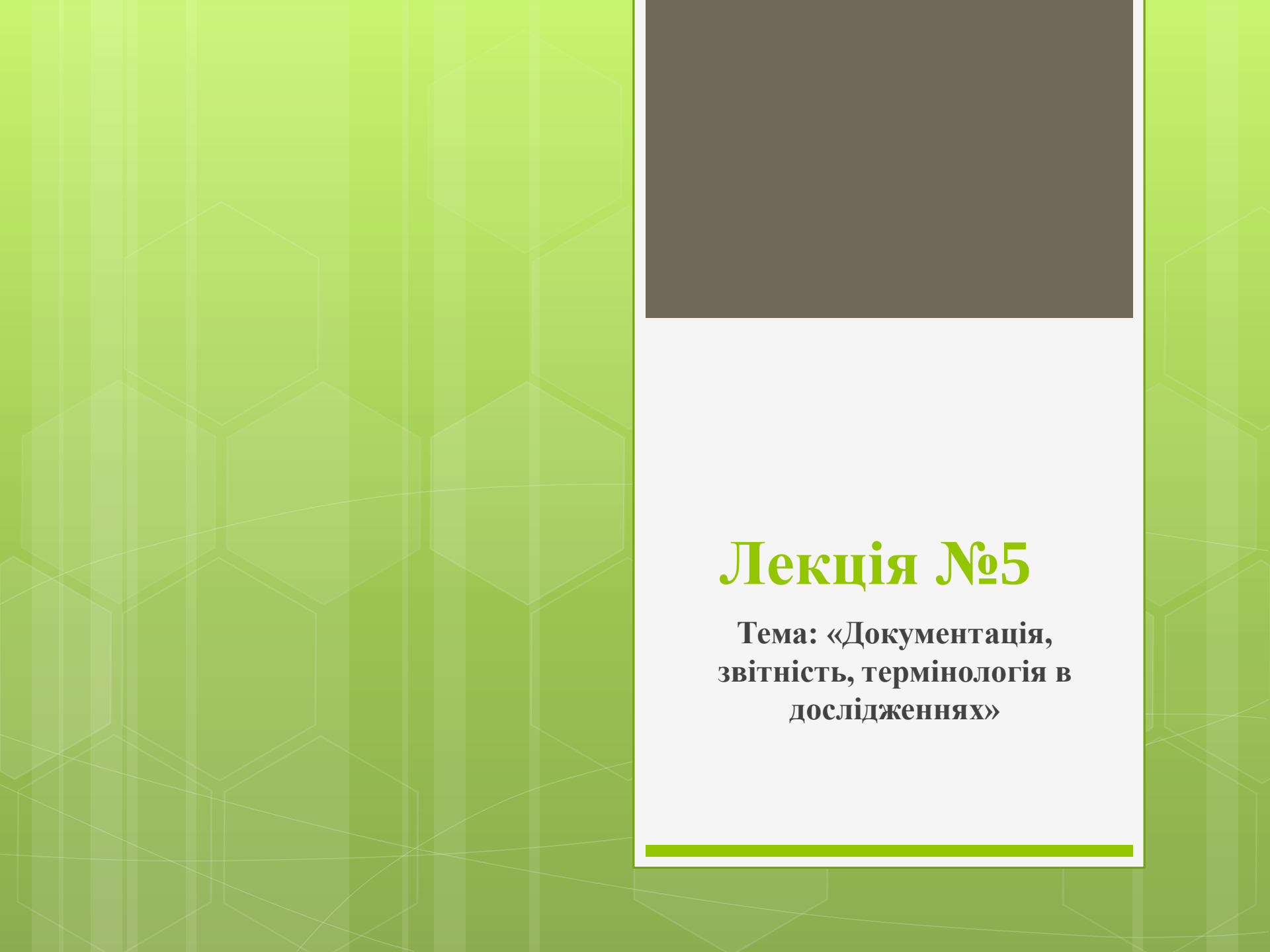

Лекція №5

**Тема: «Документація,
звітність, термінологія в
дослідженнях»**

Питання:

1. Р о б о ч и й п л а н
2. Журнал польових досліджень
3. Науковий звіт
4. Термінологія та поняття

1. Робочий план

Складає експериментатор

Затверджує Методична комісія, Вчена Рада

Структура

- установа-виконавець, структурний підрозділ
- назва теми досліджень
- термін виконання
- місце проведення досліджень
- посаду, ПІБ керівника та виконавця
- обґрунтування та завдання дослідження
- методи проведення експериментів (лабораторний, польовий тощо)
- схему і методику, перелік супутніх спостережень, аналізів
- очікувані результати та перелік необхідних матеріалів, обладнання і коштів

2. Журнал польових досліджень

Результати спостережень та обліку заносять щоденно за відповідною формою безпосередньо у полі (лабораторії) під час проведення досліджень або під час їх завершення.

Записи здійснюють олівцем або ручкою.

Виправлення, якщо є необхідність, надписують чітко і виразно.

Раніше записаний матеріал не стирають, а закреслюють, зробивши конкретні пояснення.

У дослідника може існувати допоміжна *первинна документація* у вигляді робочих зошитів, блокнотів чи журналів, в яких безпосередньо записують і обробляють дані масових спостережень, підрахунків, аналізів.

Структура польового журналу

Титульна сторінка включає назву наукової установи, тему, термін та місце проведення, адресу та номер телефон установи.

Зміст

Загальні відомості про дослід і дослідну ділянку

Мета і завдання дослідження

Схема і план розміщення

Методика проведення (повторність, розмір, площа під дослідом)

Супутні спостереження та дослідження

Метод опрацювання отриманих даних

Оброблені результати обліку врожаю з кожної ділянки та в перерахунку з 1 га (в закритому ґрунті – з 1 рослини або з 1 м²)

Приводять дані про виключки (розмір ділянок, кількість рослини, залишених для обліку після встановлення виключки) та результати статистичного обробітку.

Констатують метеорологічні умови вегетаційного періоду росли (декадні та місячні дані про температуру повітря і ґрунту – середньодобові, максимальні, мінімальні, суму опадів, відносну вологість повітря, тривалість сонячного сяйва, зазначають місце розташування метеорологічного поста (станції)).

Сторінки документу (журнал, зошит, блокнот) нумерують (від першої до останньої), прошнуровують капроною ниткою, кінці якої зв'язують, заклеюють, паперовою міткою та вказують кількість пронумерованих, прошнурованих сторінок.

Поруч ставлять підпис керівника та все це скріплюють печаткою.

3. Науковий звіт

Описують мету і задачі досліджень, коротку історію стану питання, поставленого на вивчення, результати патентного пошуку, схему, методику та умови проведення експерименту, результати досліджень, висновки, практичні рекомендації та список використаної літератури (згідно ДСТУ 3008-95)

По завершенню досліджень готують до друку статті, рекомендації виробництву, оформляють заявки на корисні моделі та/або винаходи.

4. Термінологія і поняття

Технологія (від грецького *techne* – мистецтво, майстерність, вміння і «-логія») – сукупність заходів і способів одержання, обробітку або переробки сировини, матеріалів, здійснюваних в різних галузях народного господарства; наукова дисципліна, що розробляє та удосконалює такі заходи і способи

Технологією (технологічними процесами) називають також безпосередньо обробіток, переробку, транспортування, складування, зберігання, які є основною складовою частиною виробничого процесу. Прийнято також називати і опис виробничих процесів, інструкції стосовно їх виконання, технологічні правила, вимоги, карти, графіки тощо.

Урожай – продукція, яку отримують в результаті вирощування овочевих рослин.

Урожайність урожай з одиниці площі.

Продуктивність – маса плодів, насіння та інших їстівних органів з однієї рослини.

Згідно із стандартом існує поняття **«стиглість овочів»** (наприклад технічна). Однак овочі бувають зрілими.

Необхідно керуватись міжнародними стандартами ISO 1956/1-82, ISO 1956/2 (ПМС), ISO 1990/1-82, ISO 1990 2-85, ISO 1991/1-82, ISO 1991/2-85 морфологічної і структуральної термінології на латинській, англійській, французькій та російській мовах.

В них передбачено називати *всі види овочевих рослин в однині* (кавун, баклажан, кабачок, патисон, перець, огірок тощо).

При описуванні продуктових органів багатоплідних рослин терміни *можуть застосовуватись у множині* (кавуни, баклажани, кабачки, патисони, перці, огірки тощо)

При використанні збірних понять назви рослин пишуть у *множині*. Наприклад: збирали урожай огірків, завантажили ящики помідорів.

Види рослин родини цибулевих слід писати без дефіса (*цибуля порей, цибуля ріпчаста, цибуля слизун тощо*).

Дефіс допускається у випадку, коли мови йде про різну продукцію одного виду рослини (*наприклад щодо цибулі ріпчастої: цибуля-сівок, цибуля-ріпка, цибуля-чорнушка*).

Згідно зі стандартами, при описуванні видів рослин з подвійною уточнюючою назвою відмічають спочатку основну, потім – уточнюючу (*наприклад, боби овочеві (кінські), горох луцильний (овочевий), капуста білоголова, капуста савойська тощо*).